

*Білоус Оксана Іванівна,
Національний університет "Острозька академія"*

ЕМОЦІЙНЕ НАВАНТАЖЕННЯ ТЕКСТУ ЧЕРЕЗ КІЛЬКІСТЬ ЕКСПРЕСИВІВ (на прикладі творів американських авторів)

Актуальність статті визначається необхідністю вивчення тексту як основної одиниці комунікації та подальшого дослідження експресивних висловлювань, адже вони є досить важливі на сучасному етапі вивчення мови, так як передають емоційне навантаження тексту. Мета полягає у визначенні взаємозв'язків, властивостей і функцій експресивів у тексті.

Об'єктом статті є два різних за жанром твори, роман Скота Фітцджеральда "Tender Is The Night" та детектив Раймонда Чендлера "The Big Sleep".

Текст – основна одиниця комунікації, яка виконує найрізноманітніші функції: це і засіб комунікації, і спосіб збереження і передачі інформації, і відображення психологічного існування індивіда, а також відображення відповідних соціокультурних традицій [1: 114]. Специфіка прагматичного підходу до текстів полягає в розгляді тексту як одиниці комунікації, як засобу мовлення, який необхідний для спілкування в цілому [3: 39]. Оскільки головна мета будь-якого спілкування полягає в тому, щоб деякою мірою змінити поведінку чи почуття (співрозмовника, читача, слухача), викликати відповідну вербальну, фізичну, ментальну реакцію, то головною метою будь-якого тексту є вплив на читача, який здійсниться лише в тому випадку, якщо автор тексту виокремив мовні засоби, а читач в свою чергу зрозумів текст.

Текст є витвором мовленнєвого процесу у письмовому вигляді, що володіє завершеністю і літературним оформленням, й складається з назви та особливих одиниць, об'єднаних різними типами лексичного, граматичного, стилістичного зв'язків, які визначають його цілеспрямованість. Текст має свої, наявні лише йому, параметри і категорії, що допомагають читачу не лише зорієнтуватись в часових подіях, а й перейняти його емотивним змістом [2: 94]. Саме тому притаманне тексту емоційне навантаження залежить перш за все від наявності

експресивних висловлювань у ньому, адже вони передають психічний стан людини. Сюди можна віднести вираження подяки, вибачення, поздоровлення. Експресиви є досить поширені і часто зустрічаються в мовному середовищі [6: 51]. Їх кількість визначається відповідно до жанру. Другою ознакою емоційного забарвлення є сама структура тексту. Наприклад, у детективі навантаження припадає на початок, а в романі емоційнішою є кінцівка.

Здійснений аналіз роману Скота Фітцджеральда “Tender Is The Night” показав, що твір становить царину, де найрізноманітніші експресивні засоби різних рівнів відзначаються особливою виразністю та образністю й характеризуються власними закономірностями функціонування [4: 344]. Порівняльний аналіз даного роману із зовсім іншим за жанром твором, детективом Раймонда Чендлера “The Big Sleep” показав, що обидва твори досить насичені експресивними висловлюваннями [5: 280]. Однак між ними існують деякі відмінності. В романі сплеск емоцій припадає на кінцівку, а в детективі емоційно-забарвленим є початок. Це залежить від жанру та стилю твору. Незмінною ж у них залишається комунікативно-прагматична функція експресивів, що забезпечує передачу емоцій від автора читачеві через текст.

Умови реального використання експресивної лексики у проаналізованих творах становлять собою конкретну реалізацію експресивного значення, яке не може обмежуватися аналізом парадигматичних, статичних ознак, оскільки функціональний, динамічний потенціал експресивної лексики невичерпний. Саме тому проведене нами дослідження може допомогти у подальшому описі лінгвістичних питань, які стосуються висловлювань як засобу спілкування.

Література:

1. Бурлакова В. В. Синтаксическая структура современного английского языка. – М., 1984. – 225 с.
2. Карабан В. И. Сложные речевые единицы. – К., 1989. – 240 с.
3. Почепцов Г. Г. Фактическая метакоммуникация. – В кн.: Семантика и прагматика синтаксических единств. – М., 1981. – 158 с.
4. F.Scott Fitzgerald. Tender Is The Night. – New York, 1962. – 350 p.
5. Raymond Chandler. The Big Sleep. Режим доступу до книги: <http://lib.aldebaran.ru>
6. Searle G. R. Expressions and Meaning. – Cambridge: Cambridge University Press, 1979. – 179 p.